

**Cîteva expoziții temporare
deschise la sediul
Muzeului de istorie
a municipiului București
(1974 — 1978)**

A intrat în tradiția muzeului nostru de a organiza, mai întâi la sediul său central și apoi în afara lui, manifestări de excepție printre care și expoziții cu caracter tematic, condiționate fie de comemorarea unor evenimente cruciale din istoria trecută și prezentă a poporului român și a capitalei fie ocasionate de susținerea pe plan local sau internațional a unor congrese și consfătuiri pe teme de știință, artă, cultură, și în al treilea rind cerute de necesitățile muzeului de a-și individualiza mai pregnant locul și rostul în viața culturală a capitalei. Organizarea de expoziții temporare a devenit formula permanentă pentru valorificarea științifică a patrimoniului muzeal, care este astfel pus la dispoziția marilor publici atât de divers al zilelor noastre — direct prin etalarea obiectului original, autentic — sau indirect prin intermediul imaginii lui fotografice.

Realizate cu mobilizarea unei mari părți din specialiștii muzeului, aceste expoziții prin amplearea, implicarea multiplelor și complexelor investigații în patrimoniu, prin munca de documentare și prin problemele muzeografice ridicate, au constituit o expresie majoră a imbinării superioare a muncii de cercetare cu cea cultural-educativă. De la Palatul Șuțu, unde au fost precedente de sesiuni de comunicări, simpozioane, întâlniri cu participanții la acțiunile comemorative etc., expozițiile au fost mutate în fabrici, uzine, cluburi sindicale, școli, facultăți, în mijlocul personalului muncitor de diferite specialități pentru a-l îmboalați universalul spiritual cu noi mărturii de statonie neîntreruptă pe teritoriul său stăpinit de milenii.

Sirul manifestărilor expoziționale fiind destul de lung ne vom opri asupra unui număr de 12 și anume:

1. Altă dată și acum în București, 20 mai 1974.
2. Un veac de transformări edilitar-urbanistice în București, 4 iunie 1974.
3. 30 de ani de la insurecția națională armată antifascistă și antihimperialistă din București, 2 august 1974.
4. Mobilier și decorări interioare, 9 septembrie 1974.
5. Geto-daci în perioada clasicii, 8 mai 1975.
6. Din tezaurul de valori muzeistice ale Muzeului de istorie a municipiului București, 13 noiembrie 1975.
7. Străvechea arid a metalului în București, 1 decembrie 1975.

8. București teritoriu-demografie, 28 august 1976.
 9. Portrete istorice, 5 noiembrie 1976.
 10. Vlad Tepeș erou al românilor și ctitor al Bucureștilor, 25 noiembrie 1976.
 11. București, centrul luptei pentru crearea statului național român unitar, 1 decembrie 1978.
 12. 120 de ani de la Unirea Principatelor Române, 23 ianuarie 1979.
- * * *

Cap de afiș în cadrul programului Primăvara culturală bucureșteană, expoziția Aici dătă și acum în București¹ valorifică bogata colecție de cărți poștale alb-negru, color și fotografii originale. Expuse pe panouri au fost grupate pe următoarele teme :

- vederi panoramice,
- bulevarduri, căi, străzi,
- Calea Victoriei,
- Șoseaua Kiseleff,
- Piețe publice,
- statui și monumente,
- parcuri și grădini,
- mijloace de transport,
- instituții,
- hala Ghica,
- tipuri sociale,
- grădini de petrecere.

Acolo unde a fost cazul, și s-a putut identifica, s-a trecut și corespondentul lor actual. S-a bucurat de aprecierile publicului și de atenția pressei, a radioului și televiziunii. Imaginile diverse l-au purtat pe vizitator pe străzile orașului, prin piețe și la Șosea, făcind să reinvie în conștiința sa vechea înfățișare a bâtrinului oraș cu pitorescul și vechile lui caracteristici urbane.

Un veac de transformări edilitar-urbanistice în București², expoziție foto-documentară pe zece panouri, a avut la bază material original aflat în patrimoniul muzeului nostru. Criteriul organizării a fost cel cronologic. S-a urmărit schimbarea aspectului edilitar-urbanistic pe sectoare, pe arterele principale, luat de fiecare dată în comparație cu epoca actuală pentru a reliefa contrastul dintre trecut și prezent. Ultimele două panouri au marcat prin machete, grafice etc., perspectivele dezvoltării orașului pînă în anul 2000. De la un panou la altul s-a parcurs cu interes drumul marilor prefaceri intervenite, atît în centru cît și la periferia orașului, unde în urmă cu un veac sau mai puțin începea „cimpul”. Multe străzi au dispărut sub turnărul secolului trecut și mai apoi al buldozerului zilelor noastre pentru a le lăsa locul bulevardelor moderne, clădirile monumentale, noi cartiere cu întinse spații verzi.

¹ Au organizat-o : Ana Bene, șef de secție, Aurel Dăju, șef de secție, Victoria Roman, muzeograf principal.

² Colectivul de organizatori : Eleonora Cofas, muzeograf principal, Nicolae Andreescu, muzeograf principal.

30 de ani de la insurecția națională antifascistă din București³. Expoziția, o adevarată retrospectivă a trecutului de luptă și oglindă a prezentului de realizări în perspectiva viitorului, a fost însoțită de un plan special de manifestări dedicate celei de-a XXX-a aniversări a insurecției naționale cum și de o sesiune omagială de comunicări (2—3 august 1974). Din suta de manifestări, menționăm un simpozion și întîlnirea emoționantă cu reprezentanții corpului de aviație din București, participanți la evenimentele din august 1944 (15 august 1974). Expoziția a avut un pregnant caracter documentar. A cuprins date la zi referitoare la creșterea puterii economice a capitalei și progresul realizat în ceea ce privește gradul de confort și civilizație al tuturor locuitorilor ei.

Expoziția Mobilier și decorării interioare⁴ a oferit în cele două rotonde de la parterul Palatului Șuji prilejul de a cunoaște diferite piese rare, de o neasemuită valoare artistică, de mobilă stil din Occidentul European (sec. XVII—XIX) și din Extremul Orient, combinate cu tapiserii, argintarie, porțelanuri Sévres și Alt Wien (secolele XIX), oglinzi și candelabre de Murano (sec. XIX), cristale Bacara sau de Boemia, etc. În sala din dreapta holului s-a aranjat un colț dintr-un interior stil francez, care a cuprins: a) masă⁵, pentru sufragerie (epoca sfârșit Empire sec. XIX) din lemn de trandafir, nuanță deschisă, formă circulară cu patru scaune care au aparținut lui C. A. Rosetti (1816—1888); b) vitrină⁶ din lemn de trandafir cu cristal curbat având la partea inferioară pictură pe lemn ce reprezintă scenă bucolică și semnată „Chaussé”; c) în fața vitrinei, o altă masă pentru sufragerie⁷, sec. XIX, mai mică decât precedenta, din lemn negru cu aplicații metalice aurii ce alcătuiesc în mijloc splendide figuri florale și geometrice; d) masă pentru joc de cărți⁸ (începutul sec. al XIX-lea) din furniruri esențe diferite, pe față și în părțile laterale având aplicații marginale din bronz, de asemenea pe curbura picioarelor; e) două scaune⁹ stil Ludovic XVI, sec. XVIII.

Un al doilea colț din aceeași sală reunește mobilier de factură olandeză sec. XIX: masă¹⁰ pentru sufragerie cu șase scaune¹¹, esență poli-sandru, nuc și frasin și incrustații sidef formind flori și personaj feminin; — dulap¹² din nuc și metal, furnir diferențiat și intarsii reproducând motive florale. Partea de sus, detasabilă, prezintă un fronton în stil baroc. În sfârșit, ultimul obiect expus a fost o pendulă olandeză sec. XVII¹³, culoarea și furnirul identic cu „armoire-ul” descris mai sus. Înainte de a intra în această sală, pe dreapta, la loc central, au

³ Realizator : Eleonora Cofan, muzeograf principal.

⁴ Realizatori : Aurel Dulu, șef de secție, Victoria Dane, șef secție, Muzeul de Artă al R.S.R., Victoria Roman, muzeograf principal.

⁵ Muzeul de istorie a municipiului București (în continuare : M.I.M.B.), inv. 107679.

⁶ Ibidem, inv. 25386.

⁷ Ibidem, inv. 162 170.

⁸ Ibidem, inv. 25048.

⁹ Ibidem, inv. 33598, XII399.

¹⁰ Ibidem, inv. 32743.

¹¹ Ibidem, inv. 32741.

¹² Ibidem, inv. 37758.

¹³ Ibidem, inv. 32761.

stărniți admirarea două tapiserii franceze din secolul al XVII-lea, scenă de vinătoare la marginea de pădure și un episod din *Diana la vinătoare*¹⁴. În cea de-a doua sală, în stînga holului central, din lipșă de spălu și din cauza existenței dispareale a pieselor, s-a etablit mobilier oriental și occidental, contemporan ca timp, de mărimi asemănătoare printre care : mesele¹⁵ pentru ceai (China, sec. XIX), dulap¹⁶ stil (Chinoiserie) lemn lustruit negru, în interior cu bogate intarsii alcătuind frunze și flori și peisaj cu pagode și oameni în exterior, pe fundalul unei remarcabile tapiserii de Bruxelles¹⁷ din sec. XVII numită *Semirezidea* — regina Babilonului semnată de Jan Cordys, urmău trei piese Boulle, sec. XVII — XVIII — de fapt două dulapuri și un birou¹⁸ cu aplicări de bronz, ce alternează cu intarsii de bagă și lac de culoare roșie și neagră. Pe același rînd au stat : un scrîn franțuzesc, sec. XVII¹⁹, lemn cu trei serizare frontale ornamentate cu scene biblice și chenar din lemn cu imitație de bronz pe grună de stuc, și o etajeră²⁰ pentru scrisori ce poartă marca I. Vlăduțan-Wien.

Geto-dacii în perioada clasice²¹.

A reunit pentru prima dată cele mai valoroase exponate aparținând muzeului nostru, Muzeului de istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca și Muzeului Județean Bacău. Succesul ei deosebit în rîndul specialiștilor și a publicului larg a fost consemnat cu mai multe prilejuri de către presă, radio și televiziune, fapt ce a determinat deschiderea ei în țară : Bacău, Cluj, Iași, Tulcea, Timișoara, Brăila, Reșița, Galați și în cursul anului 1976, anul în care țara noastră a găzduit cel de-al doilea Congres internațional de tracologie (4—8 septembrie 1976). La deschiderea ei s-a susținut și un simpozion cu participarea organizatorilor. Exponerile au subliniat trăsăturile fundamentale de permanentă unitate materială și spirituală a geto-dacilor (350 i.e.n. — 106 e.n.). A fost de asemenea însoțit de un catalog bilingv alcătuit de secția de istorie veche a muzeului de istorie a municipiului București. Multe piese expuse cu acele prilejuri au circulat în afara țării : Ljubljana (1975) Bruxelles (aprilie 1979), Luxemburg și Roma (iunie-septembrie 1979).

Din tezaurul de valori muzeistice²² s-a axat pe ideea creșterii patrimoniului muzeal pe o perioadă de cinci ani. Materialul a fost împărțit cronologic, pe colecții de obiecte. S-a inaugurat în zilele premergătoare Congresului al XI-lea al partidului.

¹⁴ Ibidem, inv. 47954, 47956.

¹⁵ Ibidem, inv. 47422, 47423.

¹⁶ Ibidem, inv. 25943 fig. 5.

¹⁷ Ibidem, inv. 47953.

¹⁸ Ibidem, inv. 32758, 102169, 32762, birou fig. 6.

¹⁹ Ibidem, inv. 25942.

²⁰ Ibidem, inv. 25049.

²¹ Realizatori : conf. univ. dr. Adrian Dalcoviciu, directorul Muzeului de istorie a Transilvaniei, Petre Dache, directorul Muzeului de istorie a municipiului București, Ioan Mitrea, directorul Muzeului județean Bacău, dr. Mișa Turcu, muzeograf principal, Viorel Cîpitanu, șef de secție, Muzeul județean Bacău, Dinu Pop și Eugen Iarolavachi, muzeografi principali, Muzeul de istorie a Transilvaniei.

²² Colectivul de realizațori : Maria Grigoruță, muzeograf principal, Margareta Savin, muzeograf principal, Claudia Gîrbea, muzeograf principal,

Străvechea artă a metalurgiei la Bucureşti²² dovedea faptul că societatea omenească s-a preocupat din cele mai vechi timpuri de prelucrarea metalului, munca în acest domeniu atingind deseori nivelul artei. A colaborat și Institutul Metalurgic din Bucureşti.

Bucureşti teritoriu-demografie²³. Foto-documentară. Organizată la solicitarea Comitetului de cultură și educație socialistă al municipiului Bucureşti, pentru a înfăptui Conferința Națiunilor Unite pentru Așzurile Umane, ce a dezbătut în ultima parte a anului 1976 probleme legate de condiția umană pe plan mondial. S-a utilizat un bogat și divers material documentar — circa 300 imagini după hriscoave, planuri (din 1770, 1842, 1856, 1911), hărți, stampe, catalogi (din 1798 și 1831), fotografii, grafice care la un loc au reflectat creșterea populației de la 2000 persoane în secolul XIV pînă la zi. Evolutiv, bucureșteanul a fost văzut în diferite ipostaze ale activității sale: participant la marile evenimente politice și sociale din diferite epoci istorice, pe stradă și acasă, în procesul muncii de construcție și infrastructură a orașului medieval și modern, la studiu, în clipe de râzău, la teatru ori la șosea.

Portrete istorice. O primă serie, uleiuri pe pânză, 74 de bucați, însoțite de un catalog inventar. Aranjarea lor s-a făcut respectându-se ideea de contemporaneitate indiferent că personajul era domnitor în Tara Românească, Moldova sau Transilvania, de la 1310 la 1859. Din galeria voievodilor români, realizatorul lor Constantin Petrache, s-a oprit cu precădere asupra acelora care prin brațul, mintea și avearea lor au știut în momente grele, impuse de vitregiile marilor imperii, să apere de-a lungul istoriei, teritoriul, limba și obiceiurile neamului. Domnitorii sunt văzuți de artist într-o lumină nouă, aceea a problemelor epocilor. Puțini sunt seninii. Cei mai mulți sunt frâmăntați de gînduri (ambiții personale și de cele mai multe ori ale unui întreg neam amenințat de pericolul armat extern). Valoarea documentară (mai ales vestimentația) este vitreată de suful artistic. Ancadramentul adecvat. Portretele istorice au ilustrat minunata istorie a patriei și vigoarea poporului român.

Vlad Tepeș — erou al românilor și ctitor al Bucureștilor²⁴. Înălțată în cadrul programului național comemorativ (500 de ani de la moarte), a inclus fotografii și desene, texte etc. propunându-și înserarea istoriei Bucureștilor în aria istoriei românești, reliefind totodată puternica personalitate a lui Vlad Tepeș. A avut, de asemenea, la bază și depistarea de noi exponate aflate în arhivele statului din Sighișoara, Sibiu, Brașov. Ca și altele, a fost precedată de o sesiune de comunicări întitulată Vlad Tepeș și București (21 noiembrie 1976), care a grupat un prestigios colectiv de specialiști care prin cele 14 comunicări au dezbatut probleme fundamentale ale politicii Țării Românești în vremea lui Vlad Tepeș. Un punctaj-ghid ne purta pe locurile bucureștene și în imprejurimi legate de domnia lui Vlad Tepeș.

²² Realizatori: Maria Grigoruță, muzeograf principal, Panait I. Panait, șef de secție, Aristide Stoianescu, muzeograf principal.

²³ Realizatori: Margareta Savin, muzeograf principal, Maria Grigoruță, muzeograf principal, Panait I. Panait, șef de secție.

²⁴ Realizată de: Panait I. Panait șef de secție, Maria Grigoruță muzeograf principal, Aristide Stoianescu, muzeograf principal.

București — centrul luptei pentru crearea statului național român unitar²⁶. Expoziție pe 16 panouri, ocasională de aniversarea a 60 de ani de la unirea Transilvaniei cu România, s-a vrut a fi o incursiune în istoria luptelor politice și sociale duse de poporul român de-a lungul veacurilor pentru formarea statului național unitar. Expoziția a căutat prin forme adecvate să arate că lupta pentru unitate națională a îmbrăcat forme specifice care au mers de la apărarea teritoriului pînă la menținerea pe acest teritoriu a unității de cultură materială și spirituală. Expoziția a beneficiat de facsimilarea unor documente inedite legate de anul 1918 (originalele la Arhivele Centrale de Stat București) și pentru prima dată în cadrul expozițiilor pe panouri, se urmărea evoluția temei de la origini pînă la zi, marindu-se acele momente sau perioade istorice care au constituit puncte cheie în evoluția problemei, tratate și puse în continuă legătură cu realitățile epocii în care trăim. 120 de ani de la Unirea Principatelor Române²⁷. Foto-documentară pe 10 panouri.

Pentru a doua oară în muzeul nostru, în cadrul expozițiilor de acest gen, materialul fotografic a fost grupat pe epoci și evenimente istorice pentru a demonstra cu ușurință ideea de unitate națională la români, nu numai de-a lungul veacurilor ci și în zilele noastre. Atât pe plan politic cit și pe plan economic, social și cultural. Legătura cu actualitatea ne-o sugera ultimul panou care a cuprins aspecte politice și culturale din perioada 1965—1978, întîlniri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., cu oamenii muncii din capitală. Uneori am renunțat la formularea titlurilor de panou, cum ar fi momentul 1850—1857 (panoul 5) cînd s-a pregătit Unirea Principatelor, (panoul 9), primul război mondial și Unirea Transilvaniei cu România și am lăsat să vorbească materialul expus. Încă de la primul panou s-a dat o mai mare ampleoare aspectului cultural-bucureștean (imagini de pe vechi tipărituri, cronică, ziar, sec. XVII—XIX). Grupa nouăților muzeografice s-a mărit prin materializarea grafică a realității istorice că la baza edificiului național a stat întotdeauna poporul — țărăniminea, muncitorii și alte categorii sociale. Astfel, la partea inferioară a panourilor s-a alcătuit o friza de personaje — chipuri de țărani, muncitori, intelectuali ; la panoul 8 închinat războiului pentru independență friza o formează eroii bucureșteni și generalii care i-au condus pe cimpurile de bătălie.

Quelques expositions temporaires ouvertes au Musée d'Histoire du municipie Bucarest

RÉSUMÉ

L'article met en évidence les peines permanentes données par les membres de notre collectif pour la mise en valeur du patrimoine du musée à l'avantage d'un grand public ; en même temps, on relève la collaboration avec autres personnes de différentes institutions culturelles.

²⁶ Realizată de : Alexandru Badea, muzeograf principal, Aurel Dutu, prof de secție.

²⁷ Realizatori : Margareta Savin, muzeograf principal, Aurel Dutu, prof de secție.